

# דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:  
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה  
משואות-יצחק

## במפרשים

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ \* משואות-יצחק 79858 ד.ב. שדה-גת \* טל': 08-8616173 \* פקס: 08-8616174

שנת תשע"ו

פרשת ויצא

א. אור החיים.

פרק כט' פסוק טו':

הרמאי על הדבר, והן אמת אם הנה יצא  
באחד הסכלים לא יקפיד עליו שנתפס לזה או  
או שיתן דעתו אחר כך, ויזעלים לכן עיניו  
ממנו לעבדו חנם, אלא למה שקדם לו  
שהודיע שיערים גם הוא עם הערים לזה רצה  
לגלות, והוא אומר הכי אחי אמת ערים  
במותי כדרך אומר (י"ב) אחי אביה הוא וכמו  
שנודע לו ממעשיו אשר ספר לו, ונבדלתי חנם  
פרוש היאמן שמתבד חנם, הא ודאי שתבא  
בטענה לבסוף ותקח מה שראוי לקחת  
במשפט, לזה אני רוצה שתגלה דעתך הגידה  
לי וגו' וכל תנאי שקממון קיים:

טו' ויאמר לכן וגו' הכי אחי וגו'. קשה מי  
אמר לו חנם הוא עובדו, ועוד לו  
יהי בדבריו ומה בכך אם עובדו חנם, ואם  
רצונו לומר שהוא שונא מתנות בן יחיה, הלא  
מצונו לו שאוהב הגזל ומכל שכן שיהיה חפץ  
בנתן לו כרצון:

אכן שפתותיו ברור מללו כי לא בא אלא  
להמעיט שכרו של יצחק, והוא על דרך  
מה שכתב הרמב"ם (הלכות שלוחין ושמעין פ"ו  
וסי' ח) שכל שלא התנה הרוצה עם בעל הבית  
ישל שכרו בחלק הפקדון שליש הרוח  
ובעגלים וסוחרים ב' שלישים, לזה חש לכן כי  
טעמו של יצחק שלא ברר שדעתו לטל שליש  
בגדולים וב' שלישים בעגלים וגו' ויחיד

אלוה

1. מה בדיוק הן *אלותיו* *le* פרשנו בקטע הראשון?
2. איך פרשנו *אסמיר את התנהלותו* *le* לפני כאן, *אפי' עקרונות הראש"מ?*
3. מה בדיוק *een* לפני ולכן *ביקש הסדר מוקדם?*
4. מה היה *לאצנה?*

\* \* \*

ב. ספורנו עם פירוש הרב י. קומרמן.

פרק כט' פסוקים: כ', כא', כו':

(כ) ויהיו בעיניו כימים אחרים <sup>37</sup>. שחשב  
שקיה ראוי לתת מהר רב  
מזה <sup>38</sup>. באהבתו אתה. "שאהבה מקלקלת  
השורה" <sup>39</sup>.

(כא) ואבואה אליה. נעשה הנשואין ולא  
הארוסין בלבד, כי חפץ  
להשיג נחלת ה' - בגנים <sup>40</sup>. (על פי תהלים  
קכז, ג).

(כו) לא יעשה בן במקומו. לא הניחוני  
אנשי המקום לקים דברי <sup>41</sup>.

37. והרי קשה - עד כמה שהאדם משתוקק  
לדבר נראה יום כשנה ולא שנה כיום! 38. אם  
כן, לא שהרגיש את התקופה כימים אחדים,  
אלא שהחשיב אותה כך. 39. בראשית רבה  
נח, יא "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את  
חמורו", אמר ר' שמעון בן יוחאי, אהבה  
מקלקלת את השורה, ולא היו לו כמה  
עבדים? (עכ"ל). הפירוש כאן הוא שעקב  
אהבתו את רחל הפריז בערכה.

כא

40. ולכן פירט את כוונתו במוצהר, שהרי  
אחרת 'אפילו קל שבקלים אינו אומר כן'  
(רש"י).

כו

41. ולא שהוא סתם נגד מנהג המקום, שהרי  
אז קשה 'בתחילה מאי קסבר' כאשר הסכים  
לתת את הצעירה לפני הבכורה.

ויצא

1. מה שאלתו של פרשננו פתחילת דבריו ואיק הוא מספיר זאת?
2. מהו הספרו לכלל "אהבה מקלקלת את השורה" ואהי הוכחתו מאפרהט?
3. מה הקושי האפשרי פסוק כא' ואיק פרשננו מתמודד עם זאת?
4. איק לכן מתמודד עם האפשרות שיעקב יכול היה ללאות: "הרי הסכמת לכתחילה"?

\* \* \*

ג. המשתדל.

פרק לא' פסוקים טו', טז':

[טו] ויאכל גם אכל את כספנו: את כספנו הוא הכסף שהיה לו לתת לך בשכר פעולתך (רש"י), ואם היה נותן לך שכר עבודתך היית מפרנס אותנו בו, והנה הוא כספנו (רשב"ם).

[טז] כי כל העושה: אין "כ"י" זה נותן טעם, אלא לחיזוק: כמו שאמרת ויצל אלהים את מקנה אביכם ויתן לך, כן הוא, וכל העושה אשר הציל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו ואין לנו להמתין עד שייקחהו אבינו מידנו בתחבולותיו או ביד חזקה, על כן כל אשר אמר אלהים אליך עשה.

פאלות

1. איק רש"י מפין את פסוק טו'?
2. מה הרשע"ט מוסיף כאן?
3. מה בדיוק טענת האחיות לפי הפירוש של פסוק טז'?

\* \* \*

ד. רש"י הירש.

פרק לא' פסוקים כג', כד':

(כג) הוא לקח את אחיו עמו, שכן היה בדעתו להשתמש בכוחו. עליפי תפיסתו של לבן — ודבר זה מתגלה יפה בהמשך הסיפור — הרי כל רכושו של יעקב איננו קנינו, שזכה בו ביושר ביגיע כפיו, — הן כוח עבודה איננו הון הנראה לעין; כל עצמו לא ניתן לו אלא מרצונו הטוב של המעביד, עודנו נתון למרותו, ואין להוציאו אלא בהסכמתו.

(כד) הוא חזר כל פעם ומזכיר את התואר: ארמי. לא מלבן הוא בורח, אלא מהארמי, מתאות הבצע שהתגלמה באישיותו; ממנה הוא בורח, ומידיה נשקף לו רע. מ טוב עד רע: טובתו של לבן איננה אלא ערמה; הוא אומר: מ טוב עד רע — בערמה או בחזק יד.

פאלות

1. קרא שוב את הפסוקים, איק פרשננו מפין את הקושי האפשרי כאן?
2. מנין לו שלקח את ציון צמח?
3. "הקטיל של הפועל הם שריו" זהו הכלל הקומאניסטי הידוע, האם פרשננו מקבל את כאן?
4. למה המדגה על "הארמי"?
5. צורמה וואו חזק יד — איק זה מתבטא כאן?

\* \* \*

ויצא

ה. מדרשי תורה להקדוש ר' אנשלמה האשתורקי היד'.

פרק לא' פסוק כו': ותנהג את בנותי כשבויות חרב, אין הרצון שלבן הוכיחו שינהג בזיון בבנותיו, כי בכל מלון היה נוטה אהל לכל אחת כאלו הן שרות, רק אמר לבן כן נהגת עם בנותי לקחת אותן בגניבת דעת מביתי כאלו שביתי אותן ממך דרך מלחמה ושבי, כי אז היה הדין עמך להוציאן מביתי בגניבה להחזירן לידך, אמנם למה נחבאת וכו', הגידה נא לי טענה מספקת:

אלו

1. איך פרשנו מפין את טענת לבן כאן?
2. למה דוקא "כשבויות"?
3. מה פדיון היתה טענת לבן כאן?

\* \* \*

ו. מלאכת מחשבת

פרק לא' פסוקים מוה', מו':

יוקח יעקב אבן וירימה מצבה: ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים: המושל יעשה דבר כידיו מה שירצה שיעשו משרתיו (ז') והנוסל בחדון יועיל לבעלי העבודה. כדבר שנאמר בפרשת מקץ בפירוש הפסוק יעשה פרעה ויפקד פקידים:

אלו

1. מה כולל הביצה בפסוקנו האצריק ביאור?
2. איך מולל צריק להתנהג ולמה?
3. מה הראיה מן הפסוק בפרשת מקץ?

\* \* \*